

A király-ünnep előkészületei.

Egy negyedszáda annak, hogy a legalkotmányosabb uralkodó egy angyalszívű, hozzá legméltóbb párral egybekelt.

Akkor az egybekelésnek örvendünk, most annak, hogy egybekelésük boldog kimenetelű volt s hogy e boldogságban nemzetüket is részesítették ott és akkor mindig, a hol tehettek.

Április 22-én 25 éve annak, hogy Erzsébet bajor hercegnő, az osztrák császár menyasszonya, Nussdorfbá érkezett. Másnap délután fél ótkor indult el bevonulási útjára a Tereziánutól a Wiedenre át az újonnan épült köhídon keresztül, melyet azóta Erzsébet hídjának neveznek. 24-én volt egybekelése az augusztinusok templomában. — E nagy jelentőségű tényeket a bécsi községtanács a következő ünnepélyességekkel örökítette meg:

Ápril 25-én nagyszerű kivilágítás volt, ápril 29-én nagy népnépvétel a praterben és 30-án nagy táncestély a redout és a téli lovarda termeiben. — Ó felsége a császár e hódolatot azzal viszonozta, hogy a saját nevében 20000, a császárné nevében pedig 50,000 forintot ajándékozott Bécs város szegényeinek.

E hét az az óta lefolyt időszak örömmünnepe, huszonöt éves örömmünnepe annak, hogy a császár és a császárné, a király és királyné azóta mindig boldog családi életet élnek és boldogságuk közepette sohasem feledkeztek meg népeikről, — hi-veikről.

Bécs városa most is kitesz magáért, most is nagyszerű ünnepélyeket rendez. — Az ünnepi tér, mely e alkalommal a szó szoros értelmében impozáns képet nyújt, következőleg van felosztva: A tulajdonképi „ünnepi terek“ nevezett hely az lesz, hol a királyi sátor felállítatik; — ettől jobbra és balra üveggel elzárt zárt pavillon állítatik fel, végül, az egész Ringstrassen és Jägerzeilen nagyszerű emelvényeket állítottak fel, melyek több m. ezer munkást foglalkoztattak.

Orosz és romn lapokból.

A „Golosz“ t bécsi levelezője arról értesíti, hogy Ausztria-Magyarország Románia Országosággal ellen bujtogatja, remélve, hogy az „északi medve“ utóvégre türelmét vesztvén, — „hatalmas talpával szétzúzza az ellene ugató kis ebet“ Andrássy gróf ezt már oly elkerülhetlennek tartotta, hogy ő már a préda elosztására is gondolt, Moldviát Országának kényszerből, magának pedig az Erdélyországgal határos Oláhországot szánván, s így tehát a gróf a magyarok minden megerőltetése nélkül, csupán diplomáciai művellettel ezeknek örök uralmát Erdélyország felett a hol a románok elégtelensége mutatkozik, biztosítani igyekezett. Levele ez uttal a diplomácia ellen kel ki — mondván, hogy ha a természet a mérges déli kigyókat oly képességgel ruházná fel, hogy mérgeket bárminő távolságra löveljék, ez által kisebb károkat, szenvedéseket okozna az emberiségnek azoknál, melyeket neki a diplomácia civilizált barbárságával s emberségének szivtelenségével okoz. Állítás szerint a falánk diplomácia nem önmaga veti magát a kiszemelt prédára, hanem ezt mások által ejteti el s a bevégzett tény után valamely szépen indokolt követeléssel — állama érdekeinek megóvása vagy törvényes kárpótás ürügye alatt áll elő. Emilitést tesz továbbá a bécsi orosz katonai ügynök Feldmann ezredes által az osztrák magyar hadsereg minőségéről kormányához intézett jelentésről állítja, hogy ezen jelentés tartalmát Molke tábornokai iródja a bécsi katonai közigazgatással közölte, s e körülmenyből azt következteti, hogy Ausztria-Magyarországot is titokban bujtogatják.

A „St. Peterburgskij Vjedomosti“ Budapestről egy rövid közleményt hoz, melyben tudósítják, hogy a szerbek a szegedi menekülteket mindenütt szláv vendégszeretettel fogadják, annak dacára, hogy a magyarok a volt vojvodinai városok részére, mikor ezeket az 1848. évi események következtében hasonló sors érte, egy fillért sem adományoztak. Tudósító megemlíti, hogy a magyarok a szegedi katasztrófnál leginkább azt sajnálják, hogy egy tisztán magyar város, a magyarság bölcsője pusztult el s ennek oly jelentőséget tulajdonít, hogy a magyarok ha a szerencsétlenség más városban — vegyes lakosságú vagy szláv városban — történt volna, ezt sajnalatra alig találták volna érdemesnek. „Igaz, ugymond, hogy Magyarországon csak két ily tiszta város volt: az elpusztult Szeged és a még most virágzó Debrecen. Budapest ily hírrel nem dicsekedhetik, mert lakosságának 90% e vagy nemeti, vagy szláv nyelven beszél.“ Különbön megjegyezre méltónak találja, hogy Szeged városának első alapját szerb gyarmatosok vetették meg.

A bukaresti „Presse“ 71-ik számában következő közleményt jelent meg:

Egy kiérdemelt köszönet. Weiss János könyvnyomdász ur, ki annyi buzgalom fejtett ki kegyes adományok gyűjtésében a szegedi árvákárosultak felésegítésére, s ki eddig 10,000 frankot gyűjtött s küldött rendeltetési helyére, következő köszönetet vett Tisza urtól, Magyarország miniszterelnökétől:

„Budapest, 1879. március 18-án. — Sz. 13669. Tisztelt uram! Van szerencsém értesíteni, hogy az uraságod által a szegedi árvákárosultak számára

iokozatosan gyűjtött összeg 6000 frank aranyban és egy 5 forintos szelvény ide megérkezett s itt a hivatalos lapban kimutatott.

Felhasználok egyszersmind az alkalmat kifejezni legmélyebb köszönetemet azon emberbaráti buzgalomért, mit uraságod a távolban szerencsétlen honfitársaink érdekében annyi hazafisággal s ilyen meglepő eredménnyel kifejtett.

Egyuttal kérem, szíveskedjék e köszönetet a román sajtó útján tudomására juttatni mindazoknak, a kik nagylelkű adományaik által ezen eredmény létrehozására közreműködtek.

T i s z a .

Ifj. Ábrányi Kornél urrol.

A „Hon“ egyik közelebbi számában Künle József orsz. képviselő ur igen élénk világlátásban mutatja fel az egyesült ellenélek egyik korifeusát: ifj. Ábrányi Kornél urat. Minthogy a közlemény bennünket is érdekel s mivel különösen rámutat az ellenélek uralkodó politikájának alapjára, közöljük azt a következőkben:

Sepsi-Szentgyörgy, ápril 13.

Kedves barátom!

A „Pesti Napló“ idei 88. számában a „Különfélék“ közt értesül az olvasó közönség, hogy Ábrányi könyve Andrássyrol legközelebb német nyelven is megjelent és mikép nyilatkozik arról a „Köln Zeitung“.

A „Pesti Napló“ szerint a „Köln. Z.“ többek közt azt mondja... Ha tudjuk, hogy mily mélyen és szenvedélyesen képes a magyar gyűlölni, főleg politikai ellenét, kit a magyar nemzet nagy politikai reményei megemléstőjének tekint, és ha ezen nagy gyűlölet szempontjából, mely Andrássy és annak „csatlósa“ Tisza Kálmán ellen a magyar politikuskokban él és a könyv szerzőjét is eltölti, tekintjük azon képet, melyet szerző Andrássyrol fest, elmondhatjuk, hogy Andrássy már életében talált egy szemelődus, jól értesült és élesen figyelő életirót, ki természetesen legkevésbé sem törekszik arra, hogy az eredetnek hizelegjen...

Hogy Ábrányi Kornél urat, midőn „Andrássyrol“ s azt megelőzőleg „Tisza Kálmánról“ könyvet írt — nagy gyűlölet töltötte el, nem akarom kétségbe vonni, de határozottan téved a „Köln. Z.“ abban, hogy az „Andrássy Gyula és Tisza Kálmán“ politikai ellenét Ábrányi Kornél urral egy sorba állítja és valamely magyar politikusról mint olyanról feltételezi, hogy arra, a mire Ábrányi Kornél ur szemben a két államférfival vállalkozott — képes lenne. A magyar politikuskok érdekében véltém felszólalni akkor, ha sikerül kimutatni azt, hogy a két könyvet nem politikai okok sugalmazták, hanem hogy azok a „magán buszunk“, a „Geschäft“ utáni vágnak köszönik létüket.

Ezt a megkülönböztetést, tekintettel a rendelkezéseimen álló adatokra, teljes joggal tehetem.

Az 1875 ik évi országgyűlési követválasztási mozgalom alkalmával meglátogattam engemet — mint a szabadelvű párt akkori egyik végrehajtó biztosát — itten Sepsi Szentgyörgyön, miniszteri hivatalnok Ábrányi Kornél ur a célból, hogy mert az ilyefalvi választókerületben „szabadelvű párti programmal“ képviselőnek fellépni szándékozott — kijelöltének közre működjem.

Azt állította Ábrányi ur, hogy képviselővé leendő megválasztását, maga a belügyér, Tisza Kálmán óhajta és óhajta miniszter Pécly Tamás, ki nekem névjegyet is küldötte.

Az Ábrányi Kornél ur által — azon nyilvánítás mellett, hogy mert ez nagyon delicat s bizalmi kérdés — visszakért és vett névjegy hátán, mint emlékezem, írva volt: „Ábrányi Kornél ur kérem figyelembe ajánlom. „En“ ki semmi rosszat nem gyanítottam első pillanatban, a kért közreműködést megígérttem és azután, hogy levelét vettem még örövendtettem is, hogy a szabadelvű-párt ilyen tántoríthatlan hívét támogathatom!

A történetek után, azt hiszem, nem követek el indicsretit, ha pártunk volt, vagy legalább magát annak valott — tájankán hozzáam, mint végrehajtóbiztoshoz intézett leveléből a következőket intézem:

„... Tisza Kálmán belügyminiszterrel több hivatalos ügyben volt érintkezésem s csak most ismerem igazán. Most mondhatom el, hogy Széchenyi és Kosuth óta olyan államférfi ésoylan „férfi“ (mint a romai mondanak), nem született hazánkban. Szívvel lélekkel övé vagyok. Láttom a különbséget közte s minden eddigi kormányférfi közt. Most már ambíciómnak legszebb vágya, hogy egy programbeszédben a székelyek előtt lefessek őt úgy, amint én ismerem!

Most már értem, hogy bátyám mért oly szikla kemény híve neki, miért ragaszkodik hozzá oly lényes következettséggel...

A választást megelőzőleg megtudtam, hogy Ábrányi Kornél ur Pécly miniszter névjegyével visszaélt, hogy az hivatalban maradását is lehetlenné tette — én megszűntem ötet támogatni, — fellépett nygvan, de megbukott.

Azt megelőzőleg hogy mint szabadelvű párti képviselőjelölt megbukott, hogy mint akarta lefesteni Tisza Kálmánt Ábrányi Kornél ur a székelyek előtt — levelében ő maga mondja és azután, hogy

megbukott és a hivatalból is kiesett, hogy mint festette le ugyanazon Ábrányi Kornél ur Tisza Kálmánt a róla írt könyvben, azt olvastuk.

Ezek után megfogja bocsátani Ábrányi Kornél ur ha nyíltan kimondom, hogy az általa könyvben lefestett „Tisza Kálmánra“ nem ismerek — nem ismerhetek gr. Andrássy Gyulára sem, hanem igen is reá, „Ábrányi Kornél“ urra ismerek és reá fog ismerni mindenki.

Hogy ha már a társadalmi életben a magán boszu, a „Geschäft“ kérdéseiben az emberek talán bizonyos elnézéséssel viseltetnek a nagyobb percent iránt — de azt tartom azután, hogy egy pillanatig sem szabad elnézéséssel lennünk akkor, midőn komolyan számbavehető hazai lapok ily irányu s ily kezektől jött jellemrajzoknak még jelentőséget is tulajdonítanak és a valódi magyar politikuskok rovására külföldi lapokból kritikai idézeteket hoznak.

Szívesen üdvözöl hived

Künle József
orsz. képviselő.

A „Székely közművelődési egyeslet“ háromszékmegei választmánya 1879. ápril 23-án tartott ülése

A székely közm. egyeslet háromszékmegei választmánya fontos tárgyakban ülésezett ma. Horváth László vá. elnök ur a budapesti központi választmány leiratát olvasta fel, melyet a mennyiben annak érdekessége kihat a mezeiek összes közönségére, a következőkben szöszierint közölünk:

Már a mult 1878. évben Maros-Vásárhelyen tartott közgyűlés elhatározta elvileg, hogy Budapestben egy székely ipari, házi ipari és műipari kiállítás rendezessék abból a célból, hogy a székely ügyességnek arra érdemes készítményei itt a fővában is megismertessenek s esetleg egyik másik cikknek piac nyitassák.

E kiállítás rendezése azonban a mult évről elmaradt különösen azért, mert kellő előkészület nélkül a közp. választmány a sikert kockáztatni nem akarta. E tárgyban később bővebb értekezletek tartatván, a közp. választmány a következőkben állapodott meg:

1) kimondotta, hogy a tervezett kiállítást ez év őszén megtartani óhajta.

2) helyiségül fog szolgálni az orsz. képzőművészetek palotájának (Budapest sugáru) műipari osztályában egy megfelelő terem, melyet a műipari muzeum óre, Pulszky Károly ur szives volt a kiállítás-számára biztosítani, az ehez szükséges szekreányeket is részben ingyen engedvén át.

3) A kiállítás tárgyai lesznek:

a) a székely ipari és házi ipari kiválóbb cikkek (szövetek, szalma- sás- és vesszőkészítmények faragványok metszvények, házi szükségletre készített jellemző tárgyak, különböző vidékek viseletei, csiszolt márvány s finomabb agyag-, üvegekészítmények stb.) de mind csak olyan tárgyak, melyek a székely népre jellemzők s a melyek nagyobb piacra vihetőek. Továbbá b) régebb időkből egyes székely családok s az erzykázak birtokában fennmaradt műipari becsebb tárgyak (poharak, bilikimok, tányérok, fegyverek, egyéb házi készítmények, himzések, asztali- s öltözékdarabok stb.) Megjegyeztetik, hogy az utóbbi tárgyak a műipari történeti érték mellett a kiállítás díszesebb s vonzóbbá tételére is fognak szolgálni.

Kizártnak a tervezett kiállításról a közönséges ipari cikkek és nyers termények, melyeknek a jelzett helyiségben nem adatik hely.

4) A kiállítás biztos sikere tekintetéből szükségesnek tartja a közp. választmány, hogy a tavaszon, vagy a nyár elején egy ahoz értő s az ügy iránt buzgósággal viseltető szakember ajánló levelekkel s uti költséggel innen ellátva, előlegesen utazza be a székely megyéket, s a hatóságokkal székely egyeslet vidéki választmányokkal s az ügy iránt különösen érdeklődő egyéniségekkel mindenütt értekezze az arról, hogy hol, miféle cikkek lennének kiállíthatók? Azokat azután vizsgálja meg személyesen, jelölje ki a kiállításra érdemeseket s adjon azokra név utasítást.

5) Ezek megtörténte után a kijelölt tárgyak az idei közgyűlés megtartása idején augusztus végével vagy szeptember elején, minden megye központján összegyűjtendőek lesznek, vagyis minden megyében egy k szebb részletes Kiállítás rendeztetnek.

Ezen megyei kiállításokat a közgyűlés alkalmával 2-3 szakember megszemlélné a fővárosi székely — kiállításra érdemeseket végkép kijelölné, — s ha a közgyűlésről kiküldött bizottság ezen körzsemle alkalmával meggyőződött arról, hogy a megyénként kijelölt tárgyak együttvéve a fővárosi székely kiállításra elegendők lesznek: intézkedni fog a továbbiakról.

A tervezett kiállításra név a fentebb jelzett pontok állapítottak meg, oly megjegyzéssel azonban, hogy ezen általános tervvázlatnak egyelőre csak azon része viendő keresztül mulhatlanul, hogy egy megbízandó szakember előlegesen utazza be a székely földet a fennebbi 4. pont szerint s utazásának eredményéről tegyen biztosan tájékoztató